

Raport de Activitate 2019

**Centrul pentru Drepturile
Persoanelor cu Dizabilități**

Abrevieri:

CDPD - Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități

CRPD – Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități

Membrii Consiliului de Administrare al CDPD

Victor Zamă - Președinte al Consiliului de Administrare

Ludmila David - Membră a Consiliului de Administrare

Ștefan Oprea - Membru al Consiliului de Administrare

Echipa CDPD

Vitalie Meșter - Director Executiv

Eugenia Clapaniuc - Contabilă-șef

Ion Cibotărică - Director de program participare și politici publice

Elena Stajila - Directoare de program apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități

Ion Bulicanu - Director de program abilitare economică și antreprenoriat social

Adela Gonciar – Coordonatoare de proiecte

Ana Cibotărică - Consilieră ghidare în carieră

Iuliana Bulicanu - Consilieră ghidare în carieră

Cătălina Mihailiuc - Coordonatoare relații cu publicul

Marina Meșter - Juristă

Gheorghe Bosîi - Jurist

**Noi, cu și fără dizabilități,
suntem membri egali ai societății!**

Moto-ul anului 2019

Cuvânt de salut din partea directorului executiv al CDPD

În anul 2019-echipa CDPD s-a remarcat prin mai multe procese de litigare strategică și campanii de advocacy realizate cu succes, producând astfel schimbări pozitive a calității vieții a mai multor oameni. Realizând bilanțul acestui an, am constatat că în acest an am avut o acoperire mai largă a întregului teritoriu al țării. Este un lucru îmbucurător să știm că am ajuns până la oameni care își pierduseră visul de a avea respectate drepturile lor, până la acele spații în care accesibilitatea părea o poveste, până la autorități publice care necesitau informare și ghidare, chiar până la atitudinea oamenilor simpli din comunitățile Republicii Moldova.

Vă invităm să cunoașteți activitatea Centrului pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități în raportul de activitate care urmează.

Cu drag, Vitalie Meșter, director executiv CDPD

DESPRE NOI

Organizația a fost fondată pe data de 14 iulie 2006, cu denumirea Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități (CAJPD).

Prin decizia Nr. 87 din 8 august 2018 a Agenției Servicii Publice a Republicii Moldova, denumirea organizației a fost schimbată în Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD)

Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități este o asociație obștească, care mai mult de un deceniu, urmărește producerea unor schimbări pozitive în viața persoanelor cu dizabilități și a societății din Republica Moldova, pentru ca împreună să ne bucurăm de exercitarea drepturilor și libertăților noastre în mod echitabil și cu respect.

Viziunea asociației se cuprinde în angajamentul nostru de a contribui la crearea unei societăți incluzive în care toți bărbații și toate femeile, băieții și fetele cu dizabilități din Republica Moldova, fără discriminare, pentru ca să se bucure de respect pentru demnitatea lor umană.

Misiunea noastră este de a promova și proteja drepturile persoanelor cu dizabilități, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, gen, sex, vârstă, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar, de a favoriza incluziunea socială și împlinirea lor spirituală prin acțiuni de monitorizare, advocacy și programe de dezvoltare a potențialului lor.

Domeniile de expertiză:

- Advocacy pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.
- Litigare strategică pentru apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Procesul de litigare strategică de la Curtea Constituțională

- Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități.
- Analiza politicilor publice în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități prin prisma standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului.
- Participarea la viața politică și publică a persoanelor cu dizabilități.
- Accesibilitate fizică și informațională conform conceptului designului universal.
- Protecția împotriva discriminării persoanelor cu dizabilități.

Obiectivele strategice

- Facilitarea ajustării graduale a legislației naționale și a politicilor publice la prevederile Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități;
- Apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- Abilitarea economică a persoanelor cu dizabilități;
- Participarea la viața politică și publică a persoanelor cu dizabilități.

Fiind o echipă implicată în atingerea viziunii și misiunii organizației, am stabilit un set de valori pe care le punem la baza acțiunilor noastre.

1. Dragostea față de semenii. Cea mai importantă chemare este de a prețui oamenii.
2. Integritate, consecvență, onestitate, corectitudine și transparență- evaluate prin acuratețea acțiunilor noastre.
3. Excelență. Suntem dedicați celor mai înalte standarde profesionale.
4. Prețuim echilibrul dintre familie, viața personală și viața profesională.
5. Egalitate de șanse. Contribuim la participarea deplină în viața publică a fiecărei persoane cu dizabilități.

Servicii:

- Asistență juridică primară și calificată;
- Suport în angajarea persoanelor cu dizabilități;
- Lecții publice în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- Formarea de formatori în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- Consultanță în elaborarea politicilor organizaționale interne;
- Elaborarea și consultarea politicilor publice în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități în conformitate cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului;
- Elaborarea Rapoartelor alternative de monitorizare privind respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- Consultanță în acomodarea locurilor de muncă și a spațiilor publice, conform conceptului designului universal;
- *Instruiri:* privind standardele în domeniul nediscriminării persoanelor cu dizabilități; standardele internaționale în domeniul drepturilor omului inclusiv a drepturilor specifice persoanelor cu dizabilități; în domeniul angajării asistate; privind standardele internaționale în domeniul accesibilității și a designului universal; domeniul acordării asistenței juridice primare și calificate pentru persoane cu dizabilități; în domeniul participării civice și dezvoltării liderismului în rândul persoanelor cu dizabilități.

PROIECT

Creșterea nivelului de implicare și participare a persoanelor cu dizabilități în viața publică

Finanțator: IM Swedish Development Partener

Perioada și locul de derulare a proiectului: 01.01.2019 -31.12. 2019, proiect național

Bugetul proiectului : 1500000 MDL

Scopul proiectului: Sporirea gradului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova prin acțiuni de promovare, apărare și monitorizare a respectării drepturilor lor fundamentale.

Conferința ONU privitor la elaborarea indicatorilor UNCRPD

Obiectivele proiectului:

1. Facilitarea racordării la CRPD a minim 15 acte normative naționale, inclusiv prin monitorizarea conformității cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului a cel puțin 5 politici publice, pe durata a 36 de luni;
2. Creșterea gradului de apărare a drepturilor persoanelor cu dizabilități din RM, prin oferirea asistenței juridice și derularea litigării strategice pentru cel puțin 450 persoane cu dizabilități, inclusiv minim 180 femei, pe durata a 36 de luni;
3. Dezvoltarea organizațională a CDPD și sporirea capacității funcționale interne, în mod specific, de planificare, organizare, monitorizare, evaluare și raportare pe durata a 36 de luni.

Obiective specifice:

1. Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități la nivel național;
2. Promovarea standardelor internaționale privind accesibilitatea;
3. Asigurarea dreptului la muncă și auto-angajare pentru PD (art. 27 CRPD);
4. Perfecționarea modului de colectare a datelor statistice privind persoanele cu dizabilități (art. 31 CRPD).

Grupul țintă (beneficiarii):

Grupul țintă al acestui proiect sunt tinerii cu dizabilități, persoane cu dizabilități, părinții persoanelor cu dizabilități, ONG-urile din domeniul dizabilității.

Activitățile proiectului:

- Monitorizarea implementării la nivel național a politicilor publice în domeniul dizabilității (Programul Național de Incluziune Socială a persoanelor cu dizabilități, pentru anii 2017-2022);
- Modificarea legislației și a normativelor tehnice în domeniul accesibilității;
- Participarea la International Trade Fair for Rehabilitation and Care, Dusseldorf, Germania, 18-21 septembrie 2019;
- Evaluarea și monitorizarea implementării politicilor publice în domeniul accesibilității infrastructurii: străzi, transport public, clădiri publice;
- Monitorizarea implementării Strategiei Naționale de Ocupare a Forței de Muncă (SNOFM) 2017-2021;

Atelier de lucru

CDPD împreună cu partenerii contribuie la elaborarea politicilor publice în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități

- Prezentarea propunerilor de politici publice privind perfecționarea legislației în domeniul dreptului la muncă și angajare;
- Îmbunătățirea metodologiei de colectare a datelor statistice, conform CRPD;
- Acordarea asistenței juridice persoanelor cu dizabilități și a membrilor familiilor lor;
- Vizite mobile de informare în teritoriu;
- Litigare strategică pe domenii prioritare;
- Evaluarea strategiei CDPD pentru perioada de implementare 2018-2019;
- Cursuri de dezvoltare profesională a contabililor și auditorilor;
- Adunarea Generală a CDPD.

Rezultatele proiectului:

1. În rezultatul unei inițiative civice realizată de către CDPD și organizațiile partenere a platformei civice "Chișinăul accesibil pentru toți" au fost promovate cu succes modificările și completările la Regulamentul circulației rutiere, astfel prin HG din nr. 178, din 15.03.2019 a fost modificat și completat art. 68 al Regulamentului, MO din 22.03.2019. Astfel, atunci când este permisă staționarea pe trotuar, conducătorii vehiculelor vor fi obligați să lase un spațiu liber pe trotuar, cu lățimea de cel puțin 1,5 metri, pentru circulația liberă a pietonilor cu mobilitate redusă. De asemenea, modificările efectuate mai prevăd ca "vehiculele staționate nu trebuie să blocheze accesul la scări, rampe sau planuri înclinate de bordură, destinate persoanelor cu dizabilități și altor grupuri cu mobilitate redusă";
2. Ca urmare a campaniei de advocacy realizate de către CDPD împreună cu un grup de inițiativă a persoanelor cu dizabilitate de vedere, în mun. Chișinău, în anul 2019, din Bugetul Municipal au fost alocați bani pentru instalarea semafoarelor cu sistem de semnalizare sonoră. Acestea au fost instalate la 9 intersecții din capitală și, de asemenea, au fost reparate semafoarele sonore de tip vechi la alte 3 intersecții;

3. În urma acțiunilor de advocacy, realizate de CDPD și partenerii săi în cadrul Platformei civice „Chișinăul accesibil pentru toți”, Direcția Locativ Comunală a Primăriei mun. Chișinău a bugetat 6 milioane lei, pentru anul 2019, în scopul realizării lucrărilor de accesibilizare a obiectelor de infrastructură aflate în gestiunea sa. Ca urmare a intervenției CDPD, autoritățile municipale au întreprins măsuri de accesibilizare a căilor de acces pentru persoanele cu mobilitate redusă, spre arborele solar, instalat în scuarul de pe bd. Grigore Vieru, cu suportul financiar din partea PNUD Moldova;
4. În urma proceselor de litigare strategică, inițiate de CDPD, instanțele judecătorești au obligat Primăria Chișinău să acceseze bd Ștefan cel Mare și bd. Negruzzi. În luna august 2019 autoritățile municipale au început lucrările de instalare a pavajului tactil și accesibilizare a străzilor vizate;
5. Elaborarea și prezentarea publică a Raportului de monitorizare privind Cheltuielile Bugetului municipiului Chișinău 2018 destinate îmbunătățirii accesibilității spațiului public;
6. În perioada iulie-decembrie 2019 CDPD în parteneriat cu Asociația "AZI" Cahul a realizat Studiul Bariere și oportunități în angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități în raioanele Cahul și Cantemir;
7. Elaborarea propunerilor normative privind perfecționarea mecanismului de aplicare a subvențiilor pentru angajatorii care angajează persoane cu dizabilități (art.36 și 38 din Legea cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj nr. 105 din 14.06.2018);
8. În perioada 24-26 iunie 2019 experții CDPD au participat la sesiunea finală de la Geneva, pentru consultarea Ghidului OHCHR cu privire la indicatorii drepturilor omului pentru Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Conferința s-a desfășurat în cadrul proiectului "Bridging the Gap I – Human Rights indicators for the CRPD in support of a disability inclusive 2030 Agenda for Sustainable Development";

Jurista CDPD prezintă cazul în fața plenului Curții Constituționale

9. Pe parcursul anului 2019 juriștii CDPD au oferit servicii gratuite de informare și asistență juridică în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități pentru 161 beneficiari, dintre care: 66 bărbați, 83 femei, și 12 ONG;
10. Pe parcursul anului 2019 CDPD a realizat 4 vizite mobile în scopul informării și acordării asistenței juridice primare persoanelor cu dizabilități și membrilor familiilor acestora;
11. 21 cazuri de litigare strategică au fost administrate în anul 2019, dintre care 8 cazuri au fost finalizate cu succes, celelalte 13 se află în curs de realizare.

Realizări remarcabile

Cauza Malai Alexandra versus CNAS Moldova

În urma adoptării Legii nr. 156 privind sistemul public de pensii din 14 octombrie 1998, a fost introdusă obligativitatea acumulării stagiului de cotizare pentru obținerea pensiei pentru limita de vârstă. Legea anterioară (Legea nr. 437 din 27 decembrie 1990 cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova care a fost abrogată prin legea nouă) reglementa noțiunea cu sens similar - "vechime în muncă", în care, spre deosebire de legea nouă, se includea perioada îngrijirii unei persoane cu dizabilitate severă sau a unui copil cu dizabilitate până la vârsta de 16 ani (art. 43 lit. g).

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 156 din 1998, situația părinților care au îngrijit la domiciliu de un copil cu dizabilitate severă s-a înrăutățit considerabil. De la data intrării în vigoare a noii legi, 1 ianuarie 1999, perioada de îngrijire a copilului cu dizabilitate/persoanei cu dizabilitate severă nu se mai include în stagiul de cotizare. Astfel, la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, pentru asemenea persoane, nu se va lua în calcul perioada de îngrijire a copilului cu dizabilitate/persoanei cu dizabilitate severă realizată începând cu 1 ianuarie 1999. Drept consecință, părinții care și-au dedicat o mare parte a vieții lor îngrijirii unui copil cu dizabilitate/persoanei cu dizabilitate severă, nu vor putea beneficia de dreptul la pensie în egală măsură cu ceilalți cetățeni.

Pentru soluționarea acestei probleme, pe data de 5 august 2016, echipa CDPD, din numele beneficiarei sale Malai Alexandra – mama care a îngrijit timp de 34 ani doi copii cu dizabilități severe, a inițiat un proces de litigare strategică. La data de 26 aprilie 2017, în cadrul procesului de litigare, judecătoriei Chișinău, care examinează cauza, i-a fost înaintată cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (2) lit. g), art. 5 alin. (3) și art. 50 alin. (1) lit. d) din Legea 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii prin prisma art. 4, art. 7, art. 8 alin. (1), art. 16, art. 47, art. 50 alin. (3), art. 51 alin. (1) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova. De asemenea, a fost întocmită o sesizare către Curtea Constituțională a RM, care a fost anexată la cererea menționată în cadrul ședinței de judecată.

La data de 21 septembrie 2017 Curtea Constituțională a RM a emis Decizie de inadmisibilitate a sesizării depuse). Înalta instanță a motivat decizia sa prin faptul că normele contestate ar fi intrat în vigoare în anul 2017, prin urmare, în opinia Curții, nu sunt aplicabile litigiului examinat și nu pot face obiectul controlului de constituționalitate.

Nefiind de acord cu hotărârea Curții Constituționale, juriștii CDPD s-au adresat, pe data de 26 aprilie 2018, cu o cerere către Avocatul Poporului în vederea sesizării Curții Constituționale pentru efectuarea controlului unor prevederi al Legii nr. 156/1998. Ca urmare a insistenței echipei CDPD, abia după un an de la apelarea adresată oficiului Ombudsmanului, Mihai Cotorobai, Avocatul Poporului, pe data de 18 mai 2019, a sesizat curtea Constituțională. CDPD a solicitat Avocatului Poporului să propună spre controlul constituționalității mai multe norme din legea vizată, inclusiv cele care nu se referă la situația doamnei Malai, dar acoperă situația altor persoane aflate în circumstanțele similare. Ședința de examinare de către Curtea Constituțională a sesizării Avocatului Poporului pe cauza Alexandrei Malai a avut loc la data de 24 septembrie 2019.

Pentru a avea posibilitatea de a lua cuvânt în cadrul ședinței de examinare a neconstituționalității normelor contestate de Legea nr. 156 privind sistemul public de pensii, CDPD a depus un memoriu Amicus Curiae și a solicitat Curții să fie audiat în vederea susținerii opiniei Amicus Curiae. La data de 24 septembrie 2019, juriștii CDPD, alături de Oficiul Avocatului Poporului, și-a expus punctul lor de vedere despre neconstituționalitatea normelor contestate în fața Curții Constituționale.

În urma examinării sesizării, Curtea a pronunțat o soluție care a remediat inegalitățile generate de legea contestată față de îngrijitori. Este de menționat, că până la pronunțarea hotărârii Curții Constituționale, legea contestată prevedea posibilitatea asimilării cu stagiul de cotizare doar a perioadei de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă cu vârsta de până la 18 ani. Spre regret, însă, acest drept nu putea fi aplicat și pentru perioada de îngrijire a unei persoane adulte cu dizabilitate severă (cum ar fi, spre exemplu, fiul/fiica, frate/sora care au atins vârsta de 18 ani, părinte, bunicii și alte persoane adulte cu dizabilitate severă). Curtea a constatat că prevederile contestate din Legea nr. 156 generează discriminarea în accesul la pensie pentru limită de vârstă persoanelor care îngrijesc de adulți cu dizabilitate severă, în raport cu persoanele care au grijă de minorii cu dizabilitate severă.

Având în vedere obligația imediată pe care o are Moldova ca membră a Pactului Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale de a remedia discriminarea existentă, Curtea și-a rezervat prerogativa de a stabili prin hotărâre o soluție până va interveni Parlamentul cu amendamente. Această soluție le impune autorităților responsabile din sistemul public de pensii ca, la sesizarea beneficiarilor (părintele, tutorele sau curatorul persoanei cu dizabilități severe), să dea curs demersurilor lor, indiferent de vârsta persoanei cu dizabilități severe care se află la îngrijirea acestora. Totodată, în conformitate cu prevederile articolului 281 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea a înaintat Parlamentului RM o adresare prin care a solicitat să intervină cu amendamente, conforme cu raționamentele acestei hotărâri, în Legea nr. 156 privind sistemul public de asigurări sociale. Hotărârea Curții Constituționale din 24 septembrie 2019 a creat oportunități largite pentru îngrijitori nu doar pentru a-și recalcula pensiile anterior stabilite, dar și pentru a avea o speranță legitimă pentru o pensie decentă.

La data de 6 noiembrie 2019 a avut loc ultima ședință de judecată pe cauza Alexandra Malai versus CNAS, în cadrul căreia CDPD a adus la cunoștința instanței hotărârea Curții Constituționale, conform căreia, autoritățile responsabile din sistemul public de pensii sunt obligate să dea curs demersurilor îngrijitorilor de a stabili pensia pentru limită în vârstă, cu considerarea perioadelor de îngrijire a persoanelor cu dizabilități severe, indiferent de vârsta persoanei îngrijite.

PROIECT

Promovarea participării cetățenilor pentru un mediu accesibil în mun. Chișinău

Finanțator: Fundația Soros Moldova

Perioada și locul de derulare a proiectului: 08 august 2018 – 31 octombrie 2019, mun. Chișinău

Bugetul proiectului: 36,000.00 USD

Scopul proiectului: Sporirea gradului de participare a cetățenilor la luarea deciziilor privind spațiul public din mun. Chișinău (străzi, trotuare, căi pietonale, borduri, parcuri, clădiri publice) pentru ca acestea să fie accesibile, atractive, funcționale și incluzive.

Atelier de consultare a persoanelor cu dizabilități @ Chisinaul _ accesibil pentru toți

Obiectivele proiectului:

1. Creșterea gradului de participare a cetățenilor la luarea deciziilor privind amenajarea obiectelor spațiului public din mun. Chișinău (în special a celor indicate în Planul de accesibilitate 2018-2018), pe durata proiectului;
2. Organizarea, capacitatea și informarea comunității în ce privește participarea la luarea deciziilor privind spațiului public din mun. Chișinău, pe durata proiectului;
3. Responsabilizarea autorităților locale din mun. Chișinău, referitor la implicarea cetățenilor și accesibilitatea spațiului public, prin utilizarea mecanismelor legale pentru punere în aplicarea a legislației, pe durata proiectului.

Grupul țintă (beneficiari):

Beneficiarii direcți ai proiectului sunt persoanele cu dizabilități (circa 5% din locuitorii municipiului Chișinău), părinții cu copii mici (circa 10% din locuitori), persoanele în etate cu probleme cronice de sănătate (circa 11% din locuitorii municipiului), cicliști și utilizatori de role, scutere etc.

Beneficiarii indirecti: Beneficiarii indirecti sunt toți locuitorii orașului care vor beneficia de adaptarea spațiului public după principiile "designului universal".

Activitățile proiectului:

- Monitorizarea implementării Planului de acțiuni privind accesibilizarea municipiului 2018-2019;
- Organizarea Atelierele de participare;
- Promovarea instituționalizării unor mecanisme de consultare cu persoanele cu dizabilități și de monitorizare a accesibilității, în cadrul Primăriei Chișinău (cofinanțată și realizată în parteneriat cu Consiliilor Americane pentru Educație Internațională);
- Desfășurarea unui training in "organizare comunitară" (din cofinanțarea IM Swedish Development Partner);
- Întuniri de organizare a platformei "Chișinăul Accesibil pentru toți"
- Menținerea comunicării on-line Facebook;
- Elaborarea de materiale informative și promoționale;
- Utilizarea mecanismelor juridice și Litigare strategică (cofinanțat de IM Swedish Development Partner);
- Elaborarea și publicarea unui raport privind eficiența utilizării fondurilor publice destinate pentru accesibilitatea spațiului public din bugetul mun. Chișinău. *Consultarea persoanelor nevăzătoare referitor la semafoarele sonore în stradă*

Consultarea persoanelor nevăzătoare referitor la semafoarele sonore în stradă

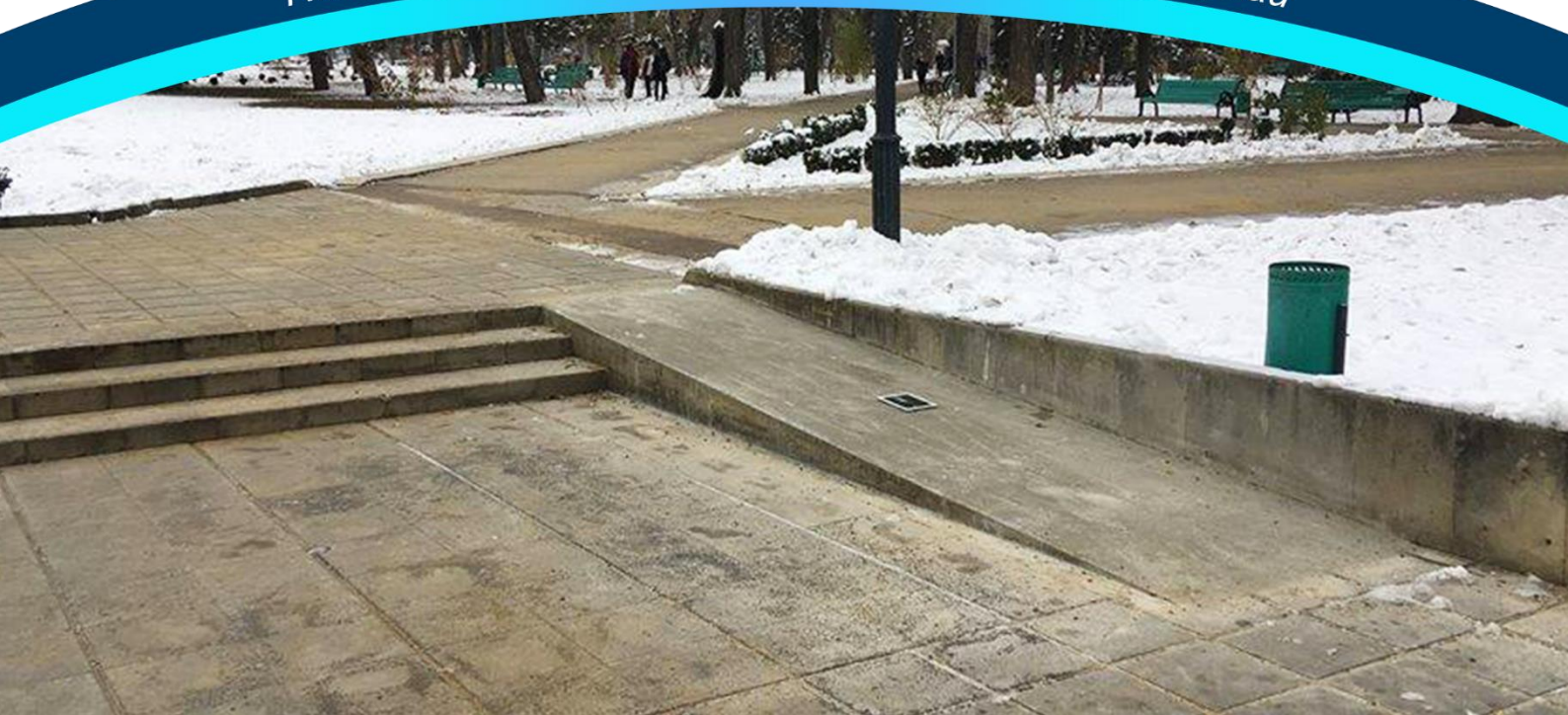
Rezultate proiectului:

1. Oferirea de expertiză în reabilitarea Cartierului din jurul Muzeului de Etnografie și Istorie a Naturii, care este aproape un "model" cum ar trebui să arate un spațiu public accesibil pentru toți: coborâri de borduri la treceri de pietoni, pavaj tactil, trotuar în culori contrastante, bănci cu spațiu aferent corespunzătoare standardelor;
2. În rezultatul expertizei oferite pentru accesibilizarea str. Vasile Alecsandri, au fost coborâte bordurile la trecerile de pietoni pentru facilitarea deplasării părinților cu copii în cărucior și a persoanelor utilizatoare de scaun rulant. În rezultatul intervenției Platformei "Chișinăul accesibil pentru toți", antreprenorul a reparat neconformitățile;

3. Ca urmare a vizitelor de monitorizare a lucrărilor de la Scuarul Teatrului Cehov a fost constatat că proiectul inițial avea prevăzute 2 rampe care nu corespundeau cerințelor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități. În urma intervenției CDPD și a partenerilor Platformei "Chișinăul accesibil pentru toți" proiectul tehnic a fost completat cu recomandările experților și a fost amenajată o cale de acces accesibilă, conform standardelor;
4. În urma realizării vizitelor de monitorizare realizate cu participarea persoanelor cu mobilitate redusă și reprezentanții ÎM "Spații Verzi" s-a stabilit că scările din Scuarul Catedralei nu au nici o rampa de acces pentru persoanele cu mobilitate redusă. În rezultatul inițiativei au fost construite 2 rampe pe partea dinspre str. B. Bodoni;
5. În urma solicitării Direcției Locativ Comunale și Amenajare de consultanță din partea Platformei Chișinăul accesibil pentru toți, reprezentanții CDPD au oferit expertiză în accesibilizarea grupului sanitar în Parcul "Alunelul". După modelul dat urmează a fi amenajate alte 7 WC-uri publice care urmează a fi construite în parcurile capitalei;
6. În rezultatul solicitării primite de la ÎM "Lumteh", întreprindere care gestionează semafoarele în mun. Chișinău, au fost organizate 2 ateliere de consultare cu persoanele cu deficiențe de vedere, locatarii din sector și au fost testate semafoarele sonore la fața locului. Astfel, au fost soluționate dificultățile legate de instalarea și funcționarea acestui tip de semafoare;
7. În rezultatul monitorizării proiectului de renovare a scărilor integrate cu rampă de pe bd Dacia Nr.2, reprezentanții CDPD au sesizat compania de construcție despre încălcarea unghiului de înclinare a rampei, care constituia 10%. În urma intervenției, compania de construcție a demolat, rampa, care era în proces de construcție, a revăzut planul tehnic și construită o rampă cu înclinație de 7%, conform standardelor de accesibilitate.

Rampa construită în Parcul Catedralei din mun. Chișinău

Realizări remarcabile

La data de 3 iulie 2019 CDPD a realizat un atelier de consultare a persoanelor cu dizabilitate de vedere cu tema: "Semafoarele sonore și confortul urban". Atelierul a avut drept scop consultarea utilizatorilor referitor la dotarea semafoarelor cu sistem de semnalizare sonoră, felul în care acestea asigură condițiile de accesibilitate și siguranță pentru persoanele cu dizabilitate de vedere.

În cadrul inițiativei civice a CDPD pe data de 3 iulie 2019 a fost organizat un atelier de consultare a persoanelor cu dizabilitate de vedere, cu tema: "Semafoarele sonore și confortul urban". În rezultatul acțiunilor de advocacy autoritățile mun. Chișinău, din resursele bugetului municipal, au instalat semafoare dotate cu sistem de semnalizare sonoră la 9 intersecții și au reparat semafoarele dotate cu un astfel de sistem (de tip vechi) la alte 3 intersecții. Semafoarele instalate au un semnal cu voce, care anunță culoarea semaforului, precum și un semnal audio standard, care este emis atunci când este permisă trecerea.

În rezultatul monitorizării lucrărilor efectuate și consultării persoanelor u dizabilități, CDPD a formulat pe 08.08.2019 o notă informativă către Primarul general interimar, care cuprinde o listă a adreselor la intersecțiile cărora sunt necesar de a fi instalate semafoare dotate cu sistem de semnalizare sonoră.

PROIECT

Oportunități mai bune de angajare în câmpul muncii pentru persoanele cu dizabilități din Moldova

Finanțator: World Jewish Relief, UK

Perioada și locul de derulare a proiectului: 01.07.2015-30.06.2019, proiect regional

Bugetul total al proiectului: 137 000 GBP dintre care pentru anul 2019: 18 000 GBP

Scopul proiectului: Facilitarea procesului de angajare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități din Chișinău și alte regiuni ale țării.

Instruirea persoanelor cu dizabilități pentru angajarea în câmpul muncii cu ajutorul interpretului în limbajul gesturilor

Obiectivele proiectului:

- 1) Creșterea capacității de angajare a persoanelor cu dizabilități, în special a celor cu deficiențe vizuale și de auz, prin dezvoltarea competențelor lor personale și profesionale;
- 2) Pregătirea participanților pentru etapa de angajare;
- 3) Asistența persoanelor cu dizabilități din regiunile Moldovei pentru a lansa întreprinderile mici ca oportunități de angajare independentă (realizată în parteneriat cu AO Pro-Business Nord).

Grupul țintă (beneficiari):

Persoane cu dizabilități și membrii familiilor acestora, părinții copiilor cu dizabilități, angajatorii.

Întâlnirea cu angajatorii și vizitarea locurilor de muncă

Activitățile proiectului:

1. Identificarea și înregistrarea persoanelor cu dizabilități care caută un loc de muncă;
2. Realizarea training-urilor pentru dezvoltarea competențelor de angajare în câmpul muncii ale participanților proiectului;
3. Coaching pentru participanți proiectului în dezvoltarea competențelor de angajare pe piața liberă a muncii și auto-angajare;
4. Monitorizarea și evaluarea procesului de învățare și pregătirea participanților pentru angajarea în câmpul muncii;
5. Pregătirea participanților pentru etapa de angajare;
6. Identificarea companiilor care sunt deschise pentru angajarea persoanelor cu dizabilități;
7. Contactarea angajatorilor și negocierea cu aceștia privind crearea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități;
8. Furnizarea informației despre locurile de muncă vacante pentru participanții care au solicitat asistență în angajare;
9. Vizitarea companiilor, împreună cu participanții proiectului, pentru documentarea și testarea locurilor de muncă;
10. Oferirea serviciului de angajare asistată pentru persoanele cu dizabilități.
11. Asistarea participanților în procesul de învățare a operațiunilor de lucru la postul de muncă;
12. Monitorizarea participanților proiectului la locul de muncă;
13. Asistarea persoanelor cu dizabilități în identificarea unui loc de muncă prin ucenicie sau stagii de practică;
14. Inițierea participanților în domeniul lansării și gestionării de mici afaceri ca formă de auto-angajare.
15. Oferirea instruirii suplimentare pentru participanții motivați de a studia instrumentele de afaceri pe platforma de învățare administrată de Pro-Business Nord;
16. Identificarea și selectarea, în parteneriat cu Pro-Business Nord, a proiectelor de afaceri eligibile pentru oferirea sprijinului financiar;
17. Monitorizarea și evaluarea dezvoltării afacerii de către participanții proiectului.

Rezultatele proiectului:

- 37 de beneficiari au competențele necesare și sunt pregătiți pentru angajare;
- 25 de beneficiari angajați în câmpul muncii;
- 1 training pentru participanții cu dizabilități pentru dezvoltarea unei afacerii în domeniul creării decorațiilor din materiale artificiale;
- Întreprinzătorii persoane cu dizabilități sunt pregătiți și motivați pentru a începe afaceri.

Un grup de persoane cu dizabilități senzoriale au luat parte la un training de pregătire pentru angajarea în câmpul muncii

Realizări remarcabile

Ion Munteanu, este un băiat surd, de 22 de ani, din satul Bălănești, raionul Nisporeni, care a apelat la Programul de abilitare economică și angajare asistată pentru a fi ajutat să se angajeze în câmpul muncii. Deși a obținut o profesie în calitate de tâmplar, la primul său loc de muncă el a lucrat în calitate de lucrător necalificat, la vopsirea mobilei, având o remunerare modestă. Ion dorea un serviciu cu un salariu bun pentru ași putea să-și achite traiul său în orașul Chișinău. Până a apela la serviciul de angajare asistată din cadrul CDPD, el avea deja 9 luni de când era în căutarea unui loc de muncă. Ion nu era interesat să lucreze într-un domeniu anume. Cerințele lui principale față de un potențial serviciu era ca lucru să fie într-un singur schimb și să remunerat suficient ca să-ți poată achita întreținerea. Ion a beneficiat de evaluarea profilului său vocațional și asistență în elaborarea CV-ului, precum și suport în identificarea unui loc de muncă. Inițial au fost căutate oportunități de angajare la fabricile de mobilă, însă mai apoi au fost abordate și alte domenii de ocupare, care se potriveau cu abilitățile și cerințele personale. În final una din companii, Led Market, a răspuns propunerii noastre de a oferi câteva zile de stagiu (probă) lui Ion. În perioada de probă, s-a constatat că el se isprăvește cu sarcinile de lucru și învață foarte ușor operațiunile de producere și, cel mai important, îi place locul de muncă. Astfel, la sfârșitul perioadei de stagiu, reprezentanții companiei Led Market, fiind și ei mulțumiți de performanța lui Ion, au decis să-l angajeze în baza contractului de muncă.

Ion spune că Programul de abilitare economică și angajare asistată l-a ajutat să învețe despre etapele de angajare în câmpul muncii și a fost ajutat să-și găsească un loc de muncă.

PROIECT

Colaborarea dintre persoanele cu dizabilități și autoritățile publice centrale și locale în vederea implementării politicilor ce vizează domeniul accesibilității

EMBASSY OF FINLAND
BUCHAREST

Finanțator: Ambasada Finlandei în Republica Moldova

Perioada și locul de derulare a proiectului: 01.07. 2019-30.06.2020, proiect regional

Bugetul total al proiectului: 35,000.00 EURO dintre care pentru anul 2019 – 15980 EURO

Scopul proiectului: Creșterea nivelului de colaborare între persoanele cu dizabilități și autoritățile publice la nivel local și central pentru facilitarea implementării politicilor de accesibilitate.

Persoanele cu dizabilități participă la instruire pentru a fi pregătiți să monitorizeze și să promoveze accesibilizarea localităților lor

Obiective proiectului:

- Mobilizarea și capacitatea a 12 persoane cu dizabilități și activiști civici din 6 orașe ale țării pentru a participa activ în dezvoltarea și implementarea politicilor de accesibilitate (Edineț, Sângerei, Orhei, Căușeni, Ceadâr-Lunga, Comrat);
- Colaborarea persoanelor cu dizabilități și organizațiile care îi reprezintă cu autoritățile publice locale și centrale implementarea politicilor de accesibilitate.

Grupul țintă (beneficiari):

Conducătorii instituțiilor publice; Promotorii locali (persoane cu dizabilități); Membrii comunităților vizate de proiect (persoane cu dizabilități, persoane în etate, părinți cu copii mici);

Activitățile proiectului:

1. Instruire pentru persoane cu dizabilități și activiști civici în domeniul promovării dreptului la accesibilitate a persoanelor cu dizabilități;
2. Formarea grupurilor locale de inițiativă;
3. Coaching pentru promotorii locali și grupurile de inițiativă locală în procesul de evaluare a accesibilității infrastructurii publice locale;
4. Organizarea a 6 întâlniri cu grupurile locale de inițiativă în cele 6 orașe de implementare a proiectului (Edineț, Sângerei, Orhei, Căușeni, Comrat, Ceadâr-Lunga);
5. Evaluarea accesibilității infrastructurii publice din cele 6 orașe selectate;
6. Pregătirea și prezentarea raportului de evaluare a accesibilității clădirilor publice autorităților publice din cele șase orașe;
7. Elaborarea unui plan de acțiuni pentru accesibilizarea clădirilor publice din cele 6 orașe selectate, conform necesităților persoanelor cu mobilitate redusă;
8. Monitorizarea desfășurării lucrărilor de construcție/reparație a clădirilor publice în conformitate cu standardele de accesibilitate;
9. Instruirea în parteneriat cu INCERCOM a arhitecților, proiectanților, verficatorii de proiect și alți specialiști în construcții în domeniul standardelor de accesibilitate.

Persoanele cu dizabilități realizează exerciții practice de evaluare a accesibilității rampelor clădirilor publice

Rezultatele proiectului:

- Au fost instruite și pregătite 12 persoane cu dizabilități din șase orașe ale țării (Edineț, Sângerei, Orhei, Căușeni, Ceadâr-Lunga, Comrat) în calitate de promotori locali;
- Au fost create 6 grupuri locale de inițiativă, din localitățile selectate pentru proiect, care sunt alcătuite din 32 de persoane;
- Au fost evaluate 71 de clădiri publice din 6 orașe selectate pentru realizarea proiectului. Doar o clădire a fost considerată, în general, accesibilă; 26 au fost calificate drept parțial accesibile iar 44 au fost categorisite inaccesibile.

Realizări remarcabile

Unul din rezultatele deosebite în cadrul proiectului a fost inițiativa unuia din promotorii locali, Pavel Capmari, de a realiza o mică activitate de advocacy pentru a se asigura accesul la clădirea secției de votare din orașul Sângerei, pentru a-și exercita dreptul la vot. Astfel, fiind o persoană în scaun cu roțile, el s-a prezentat la primul tur al alegerilor locale din 2019 la secția de votare și a constatat că intrarea nu avea o rampă de acces. El și-a făcut o fotografie cu el însuși în fața treptelor de la intrarea în secția de votare, însoțit de mesajul: "Am venit la votare dar nu am acces...". Poza a adunat foarte multe aprecieri și comentarii pe platforma de socializare Facebook. Efectul acestei poze a fost atât de mare, încât autoritățile publice locale au construit o rampă, într-un termen foarte scurt. Peste 2 săptămâni, când Pavel s-a prezentat să voteze la al doilea tur al alegerilor, a fost plăcut surprins să găsească secția de votare înzestrată cu o rampă de acces. Astfel, Pavel a reușit să participe la procesul electoral și a putut să-și exercite dreptul său constituțional.

O altă realizare a proiectului au fost instruirile în domeniul standardelor de accesibilitate a clădirilor inițiate în colaborare cu Institutul de Cercetări Științifice în Construcții (INCERCOM). În cadrul a 4 seminare de perfecționare, organizate la INCERCOM, au fost instruiți 81 de profesioniști din domeniul arhitecturii, verficatori de proiecte și alți specialiști din domeniul construcțiilor din diferite regiuni ale țării.

Persoană în scaun rulant a ajuns la secția de votare dar clădirea nu are rampă de acces

PROIECT

Dezvoltarea unei platforme de informare și consultanță în "design-ului universal", pentru un oraș mai sigur, accesibil și confortabil

Finanțatori: PNUD Moldova, Green City Lab, GEF și IM Swedish Development Partner
Realizat de către "UNIVERSAL ACCES" SRL în parteneriat cu AO CDPD în cadrul programului abilitare economică și antreprenariat social.

Perioada și locul de derulare a proiectului: 01.12.2018-30.06.2020, mun. Chișinău

Bugetul proiectului: 10,310.00 USD

Scopul proiectului: Dezvoltarea unei platforme de informare și consultanță, în aplicarea practică a principiilor "design-ului universal" și normativelor de accesibilitate

Persoană utilizatoare de scaun rulant testează accesibilitatea trecerii de pietoni de pe bd Dacia din Chișinău

Obiectivele proiectului:

1. Îmbunătățirea accesului pentru proiectanți și serviciile municipale, la informația privind bunele practici, standardele și normativele privind "design-ului universal" și accesibilitatea;
2. Facilitarea accesului la produse, echipamente și tehnologii de accesibilitate;
3. Realizarea unui proiect pilot de amenajare a unui spațiu public conform principiilor "designului universal" (3 treceri de pietoni pe bd Dacia).

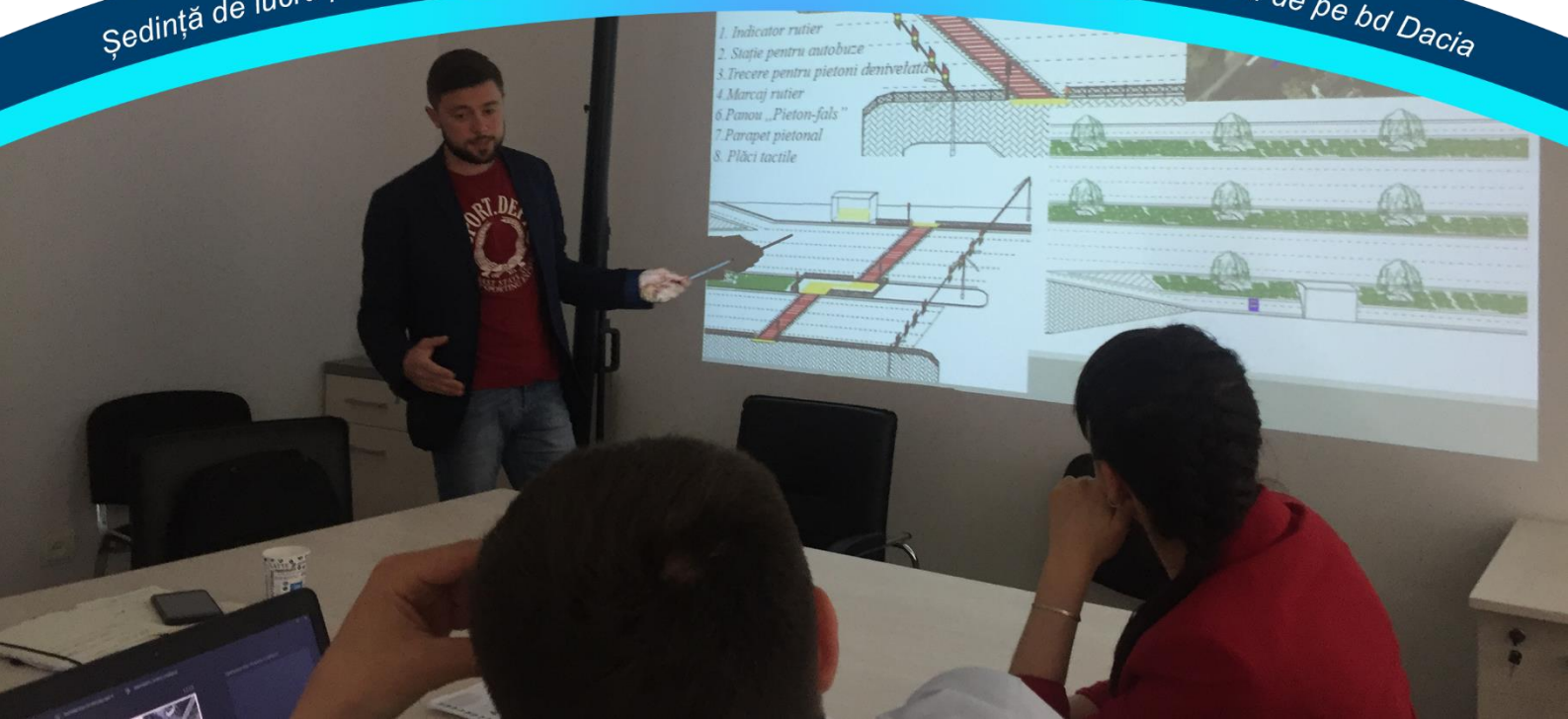
Grupul țintă (beneficiari):

- Autorități publice locale responsabile de amenajarea spațiilor și a clădirilor publice (Direcția Transport și Căi de Comunicație, Direcția Arhitectură, Direcția Locativ Comunală și Amenajare, IM "Spații Verzi", IM "Direcția Construcții Capitale" etc.);
- Companii de proiectare și construcții;
- Agenți economici prestatori de servicii (magazine, restaurante, hotelurile etc.);
Beneficiari: Toți cetățenii orașului vor beneficia de un design "prietenos", dar în special, grupurile cu mobilitate limitată: 42;
- Persoane cu dizabilități (vizuale, de auz, fizice, intelectuale și psiho-sociale);
- Părinți și îngrijitori ai copiilor mici (0-5 ani);
- Persoane în etate (de peste 65 ani).

Activitățile proiectului:

1. Crearea Pagina web Accesibilitate.md
2. Elaborare compartiment vânzare servicii și produse;
3. Consultanță marketing și promovare start-up;

Ședință de lucru pentru examinarea proiectului de reconstrucție a trecerilor de pietoni de pe bd Dacia

4. Proiect pilot (treceți de pietoni bul. Dacia);
5. Colectarea datelor, sondaj privind nevoile și problemele utilizatorilor drumurilor, măsurările de viteză / flux;
6. Evaluarea designului stradal existent;
7. Dezvoltarea designului pentru transformarea străzilor (organizarea consultărilor publice, schițe cu implicare studenților de la UTM);
8. Executarea lucrărilor de reproiectare și amenajare;
9. Colectarea datelor post-intervenție și sondajul utilizatorilor de drumuri și al reprezentanților comunității.

Rezultatele proiectului:

- Pagina web [accesibilitate.md](https://www.accesibilitate.md) lansată, ca o platformă informațională în domeniu;
- Produse, servicii, echipamente și tehnologii de accesibilitate pot fi achiziționate prin intermediul paginii [accesibilitate.md](https://www.accesibilitate.md)
- La inițiativa CDPD și a partenerilor săi, Automobil Club Moldova și Direcția Generală Transport Public și Căi de Comunicație, în perioada noiembrie 2019, autoritățile municipale, au pornit lucrări de reabilitare la trecețile de pietoni de pe bd. Dacia - M. Millo. În total se planifică că vor fi renovate și accesibilizate 3 treceți de pietoni de pe bd Dacia, în zona străzilor Hristo Botev – M. Millo. Este preconizată aplicarea indicatoarelor rutiere cu LED-uri, îmbunătățirea iluminatului și marcatului rutier, repararea trotuarelor, amenajarea rampelor și pavajului tactil. Scopul intervenției este ca aceste treceți de pietoni să fie sigure și accesibile pentru toți pietonii;
- Organizarea unui atelier, în cadrul platformei AOPD, pentru consultarea și elaborarea avizului consultativ cu privire la Ghidul de Design a Străzilor din Chișinău, elaborat de Green City Lab, în parteneriat cu Primăria Municipiului Chișinău;
- Participarea la International Trade Fair for Rehabilitation and Care Dusseldorf Germania 18-21 septembrie 2019. În cadrul Conferinței reprezentanții CDPD au avut posibilitatea să facă cunoștință cu noile tehnologii asistive pentru persoane cu dizabilități, în special pentru persoane cu dizabilități de vedere și auz care ar putea fi dezvoltate și implementate în Republica Moldova.

Voluntarii de la Automobil Club din Moldova evaluează opiniile persoanelor care utilizează
trecețile de pietoni de pe bd Dacia

ACTE NORMATIVE ÎNȚIATE /STUDII /RAPOARTE

Acte normative

- I. Ca urmare a procesului de litigare strategică (cazul V. Cibotari), administrat de către CDPD, la data de 1 februarie 2019 în MO nr.30-37/89 a fost publicată o modificare la Legea nr. 246, din 15.11.2018, privind procedura notarială:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112276&lang=ro
- II. În urma campaniei de advocacy realizată de către CDPD și organizațiile partenere a platformei civice "Chișinăul accesibil pentru toți" au fost promovate cu succes modificări și completări la Regulamentul circulației rutiere. Astfel, a fost modificat și completat art. 68 al Regulamentului, prin care, la parcare a automobilelor, se prevede obligativitatea de a lăsa un spațiu de 1,5 metri la dispoziția pietonilor cu mobilitate redusă. MO101-107/22.03.19: <http://lex.justice.md/md/331491/>>
- III. CDPD a contribuit, în parteneriat cu organizațiile membre a AOPD și Ministerul Economiei și Infrastructurii la elaborarea a 3 Coduri Practice în Construcție, aprobate pe data de 28.12.2018:
 - 1) Codul Practic C.01.10:2018 „Mediu locuibil cu elemente sistematizate accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare”: <https://accesibilitate.md/wp-content/uploads/2019/05/CP-C.01.10-final.pdf>
 - 2) Codul Practic C 01.11:2018 "Clădiri și construcții publice accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare": <https://accesibilitate.md/wp-content/uploads/2019/05/CP-C.01.11-final.pdf>
 - 3) Codul Pracatic C 01.12:2018 „Clădiri și încăperi cu locuri de muncă pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare”: <https://accesibilitate.md/wp-content/uploads/2019/05/CP-C.01.12-final.pdf>
- IV. Elaborarea propunerilor normative privind perfecționarea mecanismului de aplicare a subvențiilor pentru angajatorii care angajează persoane cu dizabilități (art.36 și 38 din Legea cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj nr. 105 din 14.06.2018)

Studii

1. Pe parcursul anului 2019 CDPD a elaborat Studiul privind serviciile sociale în domeniul prevenirii și combaterii violenței pe bază de gen: <https://cdpd.md/wp-content/uploads/2020/02/Studiu-privind-contractarea-serviciilor-sociale-%C3%AEn-domeniul-prevenirii-%C8%99i-combaterii-violen%C8%9Bei-pe-baz%C4%83-de-gen.docx>
2. Studiul "Respectarea cotei obligatorii de angajare a persoanelor cu dizabilități de către instituțiile Administrației Publice Centrale în anul 2018": <https://cdpd.md/wp-content/uploads/2019/05/Respectarea-cotei-obligatorii-de-angajare-a-persoanelor-cu-dizabilit%C4%83%C8%9Bi-de-catre-APC.pdf>
3. În perioada 24-26 iunie 2019 CDPD a participat la sesiunea finală de consultare a ghidului OHCHR (Geneva) în cadrul proiectului "Bridging the Gap I – Human Rights indicators for the CRPD in support of a disability inclusive 2030 Agenda for Sustainable Development": <https://bridgingthegap-project.eu/crpd-indicators/>
4. În perioada iulie decembrie 2019 CDPD în parteneriat cu Asociația "AZI" Cahul a realizat Studiul Bariere și oportunități în angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități în raioanele Cahul și Cantemir: <https://cdpd.md/wp-content/uploads/2020/02/Bariere-%C8%99i-oportunit%C4%83%C8%9Bi-%C3%AEn-angajarea-%C3%AEn-c%C3%AEmpul-muncii-a-persoanelor-cu-dizabilit%C4%83%C8%9Bi-din-raioanele-Cahul-%C8%99i-Cantemir.docx>

Rapoarte

1. Raportul privind implementarea serviciului social „Asistența personală”. Provocări și necesități: http://cdpd.md/wp-content/uploads/2019/03/Raport_Asistenta-Personala.pdf.
2. Raportul Cheltuielile Bugetului municipiului Chișinău 2018 destinate îmbunătățirii accesibilității spațiului public: <https://cdpd.md/wp-content/uploads/2020/02/Monitorizarea-cheltuielilor-pe-accesibilitate-din-bugetul-m.-Chisinau-2018.pdf>

Raport financiar 2019
Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD)
Pentru perioada
01.01.2019-31.12.2019

Venituri, cheltuieli și soldul resurselor transferate de toți donatorii către CDPD

No.	Itemi	MDL
	Soldul de deschidere	43123.46
	WJR Proiect World Jewish Relief 2018	5981.61
	Proiect IM SDP 2018	17526.73
	Proiect Fundația SOROS Moldova 2018	18281.01
	WJR Proiect World Jewish Relief 2018	1334.11
	Venituri:	2908734.80
	WJR Proiect World Jewish Relief	392875.00
	Proiect IM SDP 2019	1460000.00
	Proiect Fundația SOROS Moldova	369283.80
	Proiect Ambasada Finlandei cu sediul la București	312089.40
	Venituri obținute în baza serviciilor prestate contra plată	78486.60
	Proiect UN WOMEN	296000
	Total disponibil pentru utilizare 2019	2951858.26
	Cheltuit până la 31.12.2019 pentru activitățile realizate:	2917679.80
	WJR Proiect World Jewish Relief	398856.61
	Proiect IM SDP 2019	1450169.73
	Proiect Fundația SOROS Moldova	387564.81
	Venituri obținute în baza serviciilor prestate contra plată	72999.25
	Proiect Ambasada Finlandei cu sediul la București	312089.4
	Proiect UN WOMEN	296000
	Cheltuit până la 31.12.2019 pentru activitățile realizate:	34178.46
	Proiect IM SDP	27357.00
	Venituri obținute în baza serviciilor prestate contra plată	6821.46

Director executiv Vitalie Meșter
Contabil-șef Eugenia Clapaniuc

CONTACTE

Contactează-ne

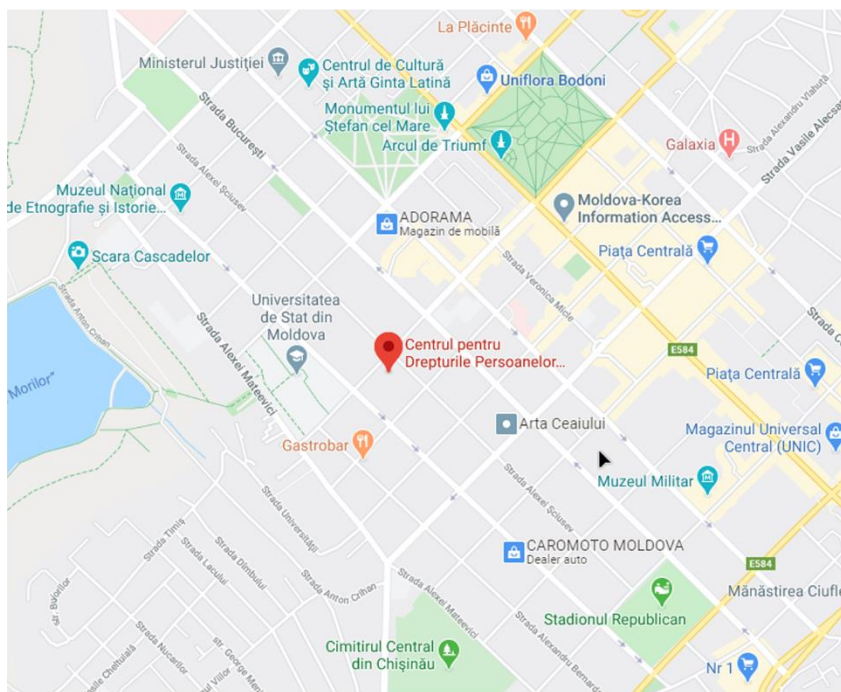
📍 Republica Moldova, Chișinău, str. Pușkin 16, of. 5, MD-2012

☎ Tel/Fax: (+373) 22 287 090

🌐 www.cdpm.md

@ info@cdpm.md

📘 CDPD Moldova

***”Noi cu și fără
dizabilitate suntem
membrii egali ai societății”***

